

ENTREVISTA A LAIA ESPOT

Responsable de càsting de TV3

AURORA COROMINAS

MARÇ 2017

“Hi ha un sisè sentit que et porta a declinar-te cap a un actor i no cap a l’altre i això, en la majoria dels casos, és un impuls molt clar que ve de dins”

La Laia Esport és llicenciada en Filosofia i Lletres, i es va especialitzar en la branca d’Història de l’Art a la UAB. Tot va començar quan, després de feines diverses, va sorgir l’oportunitat de fer algunes localitzacions per a TV3 per a la sèrie “Vindrem a sopar”. Posteriorment se li va plantejar fer d’auxiliar de producció, i va ser dins d’aquesta àrea on va anar participant en diferents projectes fins, que un dia, es va trobar amb en Pep Armengol, que demanava algú que l’ajudés perquè tenia molta feina com a director de càsting, i es va apuntar a col·laborar amb ell. I des d’aquell moment fins ara. En Pep, s’encarrega més del càsting de la telenovel·la i la Laia de qualsevol altre tema de càsting que es necessiti a TV3. L’últim descobriment que ha fet han estat els personatges nous a la família del Super3, dues nenes de 7 anys, la Nenúfar i la Matoll, i el 6Q, que és un robot de cuina. El proper càsting important que té entre mans és el de la nova sèrie que substituirà La Riera.

Quina és la seva tasca com a directora de càsting de TV3?

Formalment no tinc aquest nomenament, però si que porto la direcció de càsting de la majoria dels projectes que fem a la casa. La meva tasca és servir totes les necessitats de càsting que hi ha pels programes de la casa, ja siguin presentadors, veus en off, figurants, actors...

Per exemple, si un programa necessita un presentador, en la majoria dels casos venen al departament i ens comuniquen les seves necessitats. Ens diuen com s’imaginen que ha de ser el presentador, quin perfil ha de tenir ... etc. A partir d’aquí nosaltres fem propostes i juntament amb les propostes que també fa el programa convoquem un càsting per veure sobre el terreny quina de les opcions encaixa millor amb el que estem buscant.

O també, si ens demanen veus en off entre tal i tal edat, amb un to de veu determinat, doncs busquem aquestes veus...

També hi ha una feina setmanal que és subministrar els actors capitulars de la telenovel·la, és a dir, els actors que surten puntualment a cada capítol i que ja no tornen a sortir més. Un advocat, un metge, una infermera ... etc. I és per això que dediquem un dia a la setmana a rebre a tots aquests actors que volen oferir la seva disponibilitat. I fem el que anomenem "el càsting d'arxiu" a on els actors venen amb un monòleg de dos minuts que fan davant de la càmera mentre nosaltres ho enregistrem. Amb aquest material hem fet una base de dades d'actors impressionant que ens permet fer cerques per edat, per sexe, per característiques físiques i sobretot per categories professionals, ja siguin actors professionals, actors amateurs, o actors en formació... I en funció del personatge que ens demanen, podem fer una tria molt acurada.

Mirant la pàgina de TV3 he vist "càsting d'arxiu" però també hi ha "càsting online"?

Sí, pots crear-te una fitxa amb el teu currículum, fotografia, dades i pots deixar un link a un Vimeo, Youtube, i això queda a la nostra base de dades.

En parlar de càsting sempre pensem en actors, però tractant-se d'una televisió també heu de buscar presentadors. Com seria una audició, un càsting, per buscar un presentador?

Depèn del programa, per exemple en el "Oh Happy day" el que interessa és que siguin cares conegudes, o en altres programes un perfil periodístic, o també es té molt clar que sigui un perfil que pugui improvisar, que no vagi sempre sobre guió. Se't donen uns paràmetres i tens un marge per on saps que et pots moure. Per exemple quan vam fer el càsting per buscar la presentadora del "Catalunya Experience" ja hi havia uns de paràmetres molt clars que s'havien de complir sí o sí només de sortida, el primer era que volien una dona, el segon era que parlés a la perfecció l'anglès, i el tercer que fos una persona que tingues capacitat d'improvisació. A partir d'aquí, ja comences una recerca molt més acotada.

I en aquest cas també hi ha d'haver un enregistrament, per veure l'energia que té...

Sí, en alguns casos això és bàsic, doncs vols veure si aquella persona dona el que el programa està buscant. A vegades es podem arribar a fer fins a dues o tres proves abans de prendre la decisió definitiva.

En cas de buscar una persona per esdevenir un personatge en un documental, correspondria al responsable de càsting o al director del documental o sèrie documental? Perquè no és un actor, és una persona que es representa a sí mateixa, però en el context de l'audiovisual esdevé un personatge...

Això no correspondria al director de càsting, més aviat és una recerca del redactor, perquè és una obra d'autor on el director, o el periodista, busca aquella persona que pot reforçar millor la història que ens vols explicar.

En el "Crac" sovint veiem audicions amb actors. Tal i com ens ho presenta en Joel Joan, és un tòpic, és real? Intueixes que hi ha un tema d'energia, de veu, d'aparença

física...però a partir d'allà ell carrega tintes de maneres diverses. Ajuden aquestes escenes a entendre que és un càsting o no?

Bé, el Joel Joan al "Crac" aprofita per fer paròdia de tot el que envolta el món dels actors i del teatre i ho dibuixa molt bé, portant-ho a l'extrem, precisament per fer el gag i dibuixar el somriure a l'espectador, tot i que hi ha molta veritat amb tot el que ens mostra, afortunadament no sempre és així. Segur que hi ha càstings a on el respecte pels actors no es del tot com hauria de ser però en la majoria dels casos no és així, i menys a TV3. Tots els directors de càsting que treballen en les produccions de TV3 són gent molt professional i sempre han estat molt curosos alhora de treballar amb els actors. Quan convoquem càstings de personatges de ficció, els actors acostumen a arribar amb molts nervis doncs saben que s'hi juguen una bona temporada de feina i per la nostra part sempre intenten relaxar tota aquesta tensió i treure importància als bloquejos que puguin aparèixer alhora de fer la prova. Una bona predisposició per part del Director de càsting o del director, sempre ajudarà a l'actor a treure el millor d'ells mateixos. Si per contra, com es veu a l'escena del Crac, estàs qüestionant constantment a l'actor, no aconseguiràs que et faci un bon càsting, només faràs que bloquejar-lo .

En un càsting hi ha el director de programa que demana un perfil, el realitzador, però després hi ha el productor que també té unes necessitats organitzatives, l'agent de l'actor, el responsable de càsting, l'actor o presentador... són molta gent per posar-se tots d'acord?

En la majoria dels casos acostuma a haver-hi unanimitat en la decisió final perquè sempre hi ha un actor que encaixa més que els altres en el paper, però en el cas de que no fos així, de que no hi hagués unanimitat en la decisió global, sempre existeix el vot de confiança cap al director del projecte, que és el que finalment ha de signar com a responsable de la posada en escena.

En el cas de les coproduccions amb TV3, hi ha quotes per països, es divideixen els personatges per origen?

No intervinc mai en les coproduccions, però si que segons l'aportació econòmica que fa cada cadena, aquesta quantitat li donarà dret a que un determinat nombre d'actors del seu país o comunitat, puguin intervenir en el projecte de coproducció .

Hi ha alguna mena d'*star system* català, no en els sentit clàssic, ja que ningú fa contractes fixes, però hi ha actors que asseguruen un èxit de l'obra?

Hi ha actors amb un gran recorregut professional que són garantia d'èxit.

Per a un director o productor tenir un càsting d'actors de primera fila en la seva producció és garantia d'èxit. Tant si parlem dels actors més protagonistes com dels més secundaris, que siguin bons actors és la condició fonamental per tirar endavant amb èxit una producció, doncs un projecte de ficció és un treball d'equip i si el repartiment està format per bons professionals és el millor punt de partida per a la producció.

Estem en un país bilingüe i els actors, per sort, tenen dos mercats i veiem molts actors en pel·lícules i sèries fora de Catalunya. És un camí d'anada i tornada? Van i venen?

Els actors catalans que s'han consolidat a Madrid tenen un "caché" que moltes vegades aquí no podem pagar. Afortunadament, però, els projectes audiovisuals sempre tenen una data de caducitat i tots els actors catalans que estan treballant a Madrid o en altres llocs, sempre tenen algun moment d'impàs i això ens donar l'oportunitat de tornar a comptar amb ells. A més a més, aquí fem produccions molt llamineres i la riquesa d'un actor està en la diversitat dels personatges que pot interpretar, per tant, com tu molt bé dius, sempre hi ha un camí d'anada i de tornada. O a l'inrevés, doncs un actor per definició és una persona sense una feina estable, flexible i amb disponibilitat per bellugar-se allà a on hi hagi la feina. I el més important, el poder treballar a casa, sempre acaba pesant.

Hi ha una sobreoferta d'actors? Som un país que en generem molts... és fantàstic, hi ha molta efervescència, tenim l'Institut del Teatre que els prepara bé, comunicadors, locutors...

Generem massa oferta pel mercat laboral que hi ha actualment, doncs la indústria catalana és limitada. Tenim moltes escoles d'interpretació, l'Institut del Teatre, la Nancy Tuñón, Eòlia, el Col·legi del teatre, l'Escola Aules, l'Escola Memory, l'Escola Cocó Comín, el Timbal, ... i moltes més. Cada una d'elles gradua cada any a un grup de vint o vint-i-cinc persones, això vol dir que cada any hi ha més de cent actors disponibles al mercat. El que jo veig és que hi ha molta oferta per la poca demanda, doncs no s'està fent tanta producció audiovisual ara mateix. Una fórmula que està funcionant molt en els últims anys és el microteatre, que permet als actors joves i no tan joves mantenir-se actius, que no massa remunerats, quan no hi ha una bona oferta de treball. És una sortida de reciclatge i entrenament constant. I per a l'espectador és un regal poder veure i viure projectes tan frescos. Moltes vegades els actors mateixos són també guionistes, directors o escenògrafs de la seva pròpia obra. Les noves fornades d'actors tenen formacions molts complertes i això els permet ser molt polivalents.

Parlant de la formació en direcció de càsting, en no ser reglada, entenc que hi ha procedències particulars. Quines són?

Un actor podria ser un bon director de càsting, o un graduat en Comunicació Audiovisual que hagi estudiat direcció d'actors, o un professional que hagi treballat molts anys en aquest sector. En el meu cas, la meua relació amb el món audiovisual van ser un parell d'anys de direcció cinematogràfica en una escola de Barcelona i l'experiència que he anat adquirint amb els anys a base de fer càstings i de veure com treballen els directors de càsting, els realitzadors i directors i sobretot com treballen els actors.

Fent cerca per Internet he vist professors que complementen els seus ingressos ensenyant recursos de com passar una audició, un càsting a actors més novells, però ni pública ni privada hi ha una aproximació formativa.

Seria interessant que a les escoles de direcció o d'interpretació es pensés en incloure l'assignatura de direcció de càsting tant per als qui es formen com a actors com per als qui es formen com a directors, doncs saber com funciona un càsting i saber-lo fer és una bona clau per a un actor i també per al director.

A Comunicació Audiovisual tenim l'assignatura de direcció d'actors però no pas direcció de càsting, i m'ha sorprès que una vegada que es va organitzar un seminari a l'Institut del Teatre amb docents internacionals i en voler tenir dades no sabien res de res... com a dada curiosa... es dona poca importància a la formació per a directors de càsting?

Per arribar a ser un bon director de càsting calen anys d'experiència, de tenir un bon coneixement dels actors i del seu treball, saber què et pot donar cada un d'ells i fins a on pot arribar ... Es un treball que pot començar a les aules amb alguna formació de direcció d'actors, però que es consolida amb el treball del dia a dia i amb l'experiència de les diferents produccions.

No existeix un reconeixement per a la vostra tasca, ni en l'Acadèmia espanyola ni a la catalana. Per què?

El millor reconeixement es personal, és quan veus que el càsting que has fet ha quedat rodó, perfecte, quan veus que tots els actors estan impecables en el paper que se'ls hi ha assignat i no només això, sinó que els actors han crescut i s'han superat a ells mateixos com a actors.

També seria fantàstic tenir el reconeixement de les Acadèmies. Imagino que a la llarga això arribarà. Em consta que el Pep Armengol, director de càsting, ha sembrat moltes llavors en aquesta línia.

Però és molt important, perquè un bon actor que encaixi en l'obra te'l creuràs, t'hi endinsaràs... però un error de càsting és gravíssim...tot cau...

És veritat. Quan has escollit els actors apropiats pels personatges que buscaves, tot encaixa. I un mal càsting pot ensorrar una producció.

Hi ha una Asociación Española de Directores de Casting creada al 2002 i explica a la seva web que l'associació es va crear per la precarietat professional, per la manca d'un reconeixement extern i per la necessitat d'establir uns mínims ètics. Quins serien?

Antigament no hi havia una línia clara entre les agències d'actors, els representants i els directors de càsting.

Algunes agències d'actors o representants, podien haver fet de directors de càsting al mateix temps que representaven els seus propis actors. Això quedava una mica estrany, doncs com a agència o representant si feies la direcció d'un càsting entraves en conflicte d'interessos doncs, com a representant la teva tendència era proposar abans els teus representats que els de fora.

El que van reivindicar els directors de càsting entre d'altres coses va ser que si eres un representant o una agència no entressis a fer de director de càsting per no entrar en conflicte d'interessos.

El director de càsting, és un professional lliberal que cobra per la seva feina, no treballa a comissió dels actors com en el cas de les agències o els representants.

Un altre tema va ser que se't valorés la teva feina com a professional del sector.

Molta gent creia que escollir els actors no tenia cap mèrit, cap dificultat, però com ja hem parlat anteriorment, un mal càsting pot arruïnar una producció. Es tractava de reivindicar la figura del director de càsting i reclamar el reconeixement que es mereix dins la indústria.

L'Associació de Directors de càsting també és va crear per establir uns codis deontològics i per crear unes bases de funcionament de la professió dins del sector de l'Audiovisual.

He vist també que hi ha una International Casting Directors Network, que ho especifica una mica més, és una associació arrelada de fa més anys. I demana exclusivitat en l'activitat per no navegar en terreny poc ètic.

Tot i les dificultats de la indústria crec que fora bona l'exclusivitat en la feina dels directors de càsting. Això crec que ha quedat explicat en la pregunta anterior.

Els anglicismes ens porten una mica de cap. Veiem, la paraula Càsting l'hauríem de traduir per tria d'actors. La paraula cast és el repartiment, el Dramatis Personae en llatí. El verb to Cast és assignar repartiment. En canvi, sovint utilitzem la paraula Càsting assimilant-la erròniament a repartiment i em sembla que és bastant comú.

Sí, sí, nosaltres també diem "tenim un bon càsting", o "tenim un càsting per la foto d'arrencada estupenda". Jo podria dir tenim un bon repartiment, però té més poder dir tenim un bon càsting...

Llavors i per acabar, sense formació específica, amb professionals de procedències diverses, hem d'entendre que hi ha d'haver unes aptituds personals per a la tasca de direcció de càsting?

Les aptituds personals serien la intuïció, l'observació, la empatia i el respecte pels actors amb els que treballes. Saber mantenir un bon clima a les audicions i saber dirigir a l'actor perquè et mostri el millor del seu treball d'interpretació

Intueixo que és menys racional i més instintiu...

Sí, sempre hi ha un sisè sentit que et porta a declinar-te cap a un actor i no cap a l'altre i això en la majoria dels casos és un impuls molt clar que ve de dins.